veriga

GLASILO
DELOVNE ORGANIZACIJE
SLOVENSKE ŽELEZARNE,
VERIGA n. sol. o.,
LESCE, ALPSKA 43

LETNIK XXII
ŠTEVILKA 5
MAJ 1980

Po Titovi poti naprej

Šele v teh dneh z vso globino misli dojemamo, kaj smo s smrtjo ljubljenega predsednika Tita izgubili, kaj je pomenil narodom in narodnostim socialistične Jugoslavije, kaj je pomenil za ves miroljubni svet.

Ne moremo še prav dojeti, da ne bomo več slišali njegovega prodornega glasu in videli njegovega vedrega obraza.

V teh žalostnih dneh smo bili priča, kako veliko je bilo njegovo delo med neuvrščenimi narodi in kakšno spoštovanje je užival v svetu.

Ugleda predsednika Tita seveda ni mogoče ločiti od ugleda in mesta Jugoslavije v svetu. Večkrat so tuji novinarji drezali v Tita z vprašanjem, kaj bo, ko ga ne bo več. Tako je ob neki priložnosti dejal: »Dajte no, a mislite, da sem vse to napravil sam? Vse to smo delali skupaj, kot da smo vsi eno. Brez zaupanja in sodelovanja ne bi mogel ničesar narediti. Kaj bo, ko me ne bo? Nič ne bo. Jugoslavija bo šla po začrtani poti, zdaj je trdnejša kot kdaj prej.« »Ni obdobja po Titu,« je ničkolikokrat poudaril predsednik, »je le obdobje kolektivnega vodstva, obdobje dokončne uveljavitve zakona o združenem delu, obdobje krepitve neuvrščenosti, obdobje napredka in razvoja. Ne bojte se za Jugoslavijo, ker tega ne potrebuje!« Mnogo je bilo takih in podobnih odgovorov svetovni javnosti. Take odgovore pa je dajal zato, ker je zaupal delovnim ljudem svoje — Titove Jugoslavije.

Čeprav smo desetletja živeli z njim in njegovim delom, nismo bili dorasli, da bi sproti dojemali tvoje vizionarske misli, tovariš Tito. Tvoje besede, izrečene na enajstem kongresu ZKJ, v teh dneh dobivajo polno veljavo in podporo ne samo v narodih Jugoslavije, ampak v celem svetu. Med drugim si dejal:

»Socialistična, samoupravna in neuvrščena Jugoslavija ima trdne in trajne temelje, zanesljive opore za svojo prihodnost.

Moč Jugoslavije je v junaštvu in trdnosti njenih narodov in narodnosti, ki so se kalili skozi zgodovino in vzdržali največje preizkušnje velike osvobodilne vojne.

Moč je v njihovi enotnosti in zavesti, da je ta enotnost v današnjem svetu — v katerem se sila še ni umaknila razumu pogoj ne le za napredek, temveč tudi za goli obstoj.

Moč je v idejah, ki nas navdihujejo in v ciljih, za katere se bojujemo.

Moč je v delavskem razredu in njegovi odločilni vlogi v družbi, v naših delovnih ljudeh, ki imajo vsak dan več in živijo čedalje bolje, čeprav še niso rešeni mnogih težav in odrekanja.

Moč je v mladem rodu, ki je pridobitve revolucije rade volje sprejel za svoje in ki ve, da ima za seboj daljše obdobje dela in življenja v svobodi in miru kot katerikoli prejšnji rod na teh tleh.

Moč je v socialističnem samoupravnem sistemu, ki našemu človeku zagotavlja, da svobodno in suvereno odloča o svojem delu in njegovih rezultatih, in ki ga varuje pred sleherno obliko izkoriščanja in nasilja, predvsem, kar ovira vsestranski razvoj človekove osebnosti.

Moč je v široki fronti organiziranih socialističnih sil na čelu z zvezo komunistov, v avantgardi ne le po idejni opredelitvi, temveč tudi po sposobnosti, da razsvetljuje poti in perspektive nadaljnjega razvoja.

Moč je v splošni ljudski obrambi, katere udarna sila je jugoslovanska ljudska armada, v kateri se enotno prežemajo idejnomoralna trdnost, borbena usposobljenost in sodobna opremljenost.

Moč je v naši neodvisni in neuvrščeni politiki, v tem, da se tudi z največjimi pogovarjamo kot enak z enakimi, da enakopravno sodelujemo s skoraj vsemi državami sveta.

Moč je v visokem ugledu socialistične in neuvrščene Jugoslavije, v številnih prijateljih po vsem svetu, v položaju, kakršnega si je v mednarodnih odnosih zagotovila le redkokatera država.

Zato z vedrino in optimizmom gledamo v jutrišnji dan.

»Zapustil si nam skupnost, ki daleč izžareva svetla načela humanizma in ki je nikakršne sile ne morejo zlomiti,« je dejal predsednik predsedstva SFRJ Lazar Koliševski v svojih poslovilnih besedah. Tito je vsem, ki jih je doslej zgodovina odrivala v ozadje, kazal pot v svet enakopravnosti, se pravi v svet svobode. Zato njegovo ime izgovarjajo usta prebivalcev vsega planeta. Izgovarjajo ga z ljubeznijo in občudovanjem, zato je v zavesti ljudi stalno navzoč. Razlogi za občudovanje, ljubezen in premišljevanje pa so bili v njem, v edinstveni osebnosti s svojstveno energijo. Že zaradi teh njegovih lastnosti si je težko misliti, da je Tito mrtev. Ljudje sploh nočejo in tudi ne morejo dojeti, da bi kaj takega bilo mogoče. Zakaj Tito je predstavljal in bo še kar naprej predstavljal vse, kar ponosno združuje v višje obliživo zre v prihodnost, kar se ke življenja in kar zagotavlja vsak dan večjo in globljo dimenzijo svobode.

Zato nas je zavezal z edinstveno nalogo: vsak izmed nas, ki živimo v Titovi Jugoslaviji, je odgovoren pred samim seboj in pred zgodovino, da bo Titova vizija življenja živela v nove čase z vse večjo močjo.

Titu svet izkazuje spoštovanje, zavedajoč se njegovega veličastnega življenjskega dela, kot zaobljube in kažipota miru in napredka za današnje in prihodnje rodove.

Pogoste so bile besede državnikov, zbranih na pogrebnih svečanostih: »Tito ni samo vaš, Tito pripada svetu.« »Ne moremo si predstavljati, kakšen bo svet brez Titovega velikega vodstva lastnega ljudstva in gibanja neuvrščenosti.« »Ta slaven sin svoje dežele in borec za splošni napredek je bil nedvomno ena izmed največjih osebnosti našega časa.« »Odšel je globoko prepričan, da se bo nadaljevalo njegovo veličastno delo.«

Titov duh in delo sta že danes globoko zasidrana v zavesti mnogih narodov sveta, ki bojujejo bitko za boljši jutri.

Mi pa se spomnimo še enkrat besed iz njegove zadnje zdravice v Karađorđevu 1. januarja 1980. Dejal je: Zelo si moramo prizadevati, da bi uresničili tisto, kar želimo, kar smo si postavili za cilj v tem in prihodnih letih. To moramo doseči. To leto bo bo za nas težko. Da bi premagali težave, s katerimi se srečujemo, moramo angažirati vse fizične in umske sile naših ljudi. Mi smo majhna država, toda država, ki ni revna. Jugoslavija je bogata, potencialno zelo bogata. Kajti pri nas smo razsipni.

Prepričan sem, da se strinjate z mano, ko pravim, da v leto 1980 stopamo enotni, kot smo bili med vojno in v vseh povojnih letih. Zaradi te enotnosti se ne bojimo ničesar.«

Te Titove besede naj nam bodo vodilo pri izvrševanju vsakodnevnih nalog, zato pogumno naprej po Titovi poti!

Ciril Ažman

Tito, prijatelj mladih

Umrl je tovariš Tito. — Te štiri besede, ki smo jih s strahom pričakovali, so nas zadele sredi deževnega dne. Že tako prazne ulice so onemele. Mesta so postala kot rože, ki se ponoči zapro in ločijo od zunanjosti. Obsedeli smo pred televizorji in nemo zrli v ekrane, v sliko našega ljubljenega Tita. Saj nismo verjeli besedam, ki so rezale v srca. Vendar resnica je vedno bolj zavzemala prostor, kjer je zadnje mesece gorela želja, da bi Tito ozdravel in še naprej vodil naš narod. Ostali smo sami. Sedaj ni več Tita, ki bi s srcem priskočil na pomoč in skupaj z nami reševal težave. To je znas samo ON — naš Tito. Toda prav naša naloga je, da svetu dokažemo, da smo močni, da znamo skrbeti za svojo prihodnost. Pokazati moramo rezultate šole, v kateri je poučeval tovariš Tito. Veliko nas je naučil. Naučil nas je, kako se moramo bojevati za ideale revolucije, da moramo ljubiti ljudi in svobodo, da moramo znati vse to tudi braniti.

Ta naloga sloni predvsem na mladini, na Titovi mladini. Težka je, vendar jo moramo in jo bomo izpolnili. Spodbujajo nas Titove besede: »Narodu, ki ima tako mladino, se ni treba bati za svojo prihodnost.« Te besede je Tito prvič izrekel na 2. zasedanju USOJ v Drvarju. Takrat je mladina pokazala, da se zaveda svoje naloge do domovine. Prav med vojno je padlo največ mladih. Mladina je ostala zvesta Titu in državi tudi po vojni, kljub velikim izgubam. Izgradila je novo Jugoslavijo. In v tej mladi Jugoslaviji bomo sedaj mi nadaljevali pot, ki nam jo je zarisal Tito. V Titu nismo videli samo učitelja, bil nam je zaupnik, prijatelj. Kljub njegovi starosti je bil po duhu zelo mlad, tako mlad, da se je znal priključiti mladini in z njo doživljati radosti mladosti. Bil je večno mlad in bo ostal. Vedno, ko se je tovariš Tito obračal na mlade ali, ko je govoril o nas, so bile njegove besede za nas ustvarjalno zavzemanje pri izpolnjevanju vseh večjih in zahtevnejših nalog pri graditvi socialističnih samoupravnih odnosov, razvijanju bratstva in enotnosti, neuvrščene politike naše države ter pri razvijanju pravnih vrednot naše socialistične revolucije

Tito je bil junak našega časa, ko se je bojeval pod zastavo Leninovega oktobra, bil suženj kraljevskih zaporov, pa partizanski komandant, ki je lomil železne obroče na Neretvi in Sutjeski, revolucionar, ki je prvi izročil tovarne delavcem, velikan, ki je popeljal Jugoslavijo v svet.

Zato naj bo naša zaobljuba: »Druže Tito, mi ti se kunemo, da sa tvoga puta ne skrenemo!«

Brigita Žižek
OOZMS Lesce

Pismo Leškim kovinarjem ob 45-letnici stavke

Zgodovina razvoja delavskega razreda je v pogojih kapitalističnega družbenega reda zgodovina neprestanih bojev z razrednim sovražnikom za priznanje delavskih sindikatov, za 8-urni delavnik, uveljavljanje kolektivnih pogodb, pravico praznovanja delavskega praznika 1. maja. itd.

Tako je tudi delavski razred v Tovarni verig že v samem začetku obratovanja uvidel, da je namen delniške družbe, da bo skušala na račun delavcev iztisniti čim večji dobiček, na drugi strani pa delavci, organizirani v sindikatu, v tej trdi borbi doseči čimveč za svoje delo.

Že po kratki dobi obratovanja leta 1923 je delniška družba preko direktorja podjetja resno postavila pred delavce znižanje plač. Poldnevna stavka, ki je pokazala solidarnost zaposlenih, je direktorja podjetja prisilila, da je to znižanje umaknil, na drugi strani pa je sindikat postavil in uveljavil zahtevo po priznaju delavskih zaupnikov in uveljavljanju kolektivne pogodbe.

Skozi več let je delavski razred v Tovarni verig krepil razredno zavest v neprestanih spopadih z razrednim sovražnikom. Velik delež k dvigu nivoja razredne zavesti ima tudi Svoboda, ki je bila ustanovljena 1923. leta, ki je s svojim izobraževalnim delom, ne samo med delavci v tovarni, ampak tudi na vasi in njeni okolici, dvigala zavest in spoznavanje kapitalističnega družbenega reda.

Na osnovi tega je bil delavski razred sposoben nuditi odpor in preziranje leta 1923 ustanovljeni fašistični organizaciji v Lescah. Poznal je namen in cilje šestojanuarske diktature leta 1929, kakor tudi vzroke krize v letih 1931—1933.

Reakcionarna vladajoča klika v bivši Jugoslaviji od občin, sreza s predstavniki klera so delali neprestano na razbitju sindikata in Svobode. Brezniški kalplan je z obljubo pokorščine oblasti, večni sreči in s plačilom na onem svetu kaj kmalu odtegnil nekaj delavcev in ustanovil jugoslovansko strokovno organizacijo. Žandarmerija je pričela s preiskavami pri delavskih voditeljih, po proglasitvi šestojanuarske diktature pa z aretacijami in pretepanjem tov. Podobnika in drugih. Takratni župan Ažman je v letih krize podporo, ki je bila namenjena brezposelnim, imel v načrtu, da jo razdeli kmetom na vasi. Njegov namen je bil ustvariti nesoglasje med industrijskimi in kmečkimi delavci. Župnik v Ribnem je z agitacijo preprečil igralski skupini Svobode, da dene na oder v Ribnem Rdeče rože.

Tudi v oblastnem tajništvu kovinarjev v Ljubljani (Urankar), kakor tudi z vrhovi SMRJ (Savez metalnih radnika Jugoslavije) smo imeli težave vsled kompromisarstva, kar je prav gotovo imelo za posledico neuspeh v mezdnem gibanju. V letu 1932 je sindikat vsled kompromisne politike moral prepovedati vsako intervencijo v podjetju članu oblastnega tajništva kovinarjev tov. Tomanu.

Ob priliki smrti članice Svoboda v letu 1934 tov. Podobnikove, ki so jo delavci v večjem številu spremili na njeni zadnji poti s praporom in številnimi venci, je dekan iz Radovljice poizvedoval po župniku v Lescah, kdo je dal dovoljenje za tak pogreb. Odgovor je bil kratek: izkazali smo čast naši članici, spremili smo jo na zadnji poti, poslovili smo se od nje s tem, kar imamo in kar je našega.

Tudi direktor je z vsemi sredstvi in aparatom, ki ga je imel, preganjal (poleg že navedenih) borbene in vidne delavce za pravice zaposlenih tov. Saksida in Paulusa. Omenjena tovariša sta leta 1926 po uspešno zaključenem mezdnem gibanju sama odpovedala zaposlitev v tovarni.

Vedno bolj pogosti izpadi direktorja podjetja, da bi znižali plače in okrnili zaščitno zakonodajo, je v letu 1934 in začetku leta 1935 odbor sindikata z delavskimi zaupniki resno razmišljal o izvedbi resnih ukrepov.

Dejstvo je bilo, da bo treba tudi s stavko prisiliti podjetje, da bo priznalo in uveljavljalo pravice zaposlenih delavcev.

Pripravljene so bile zahteve kakor tudi vzroki za stavko, sigurnosti in uspeh stavke pa so organizatorji videli v tem, ker je v oblastnem tajništvu prevzel mesto Urankarja prekaljen borec za delavske pravice in član KP tov. Leskovšek.

Dne 14. maja 1935 se je na sestanku, ki je bil pri Katrineku, delavcem obrazložilo stanje v zvezi z neupoštevanjem kolektivne pogodbe in s preračunanim zniževanjem plač itd. Vse priprave so bile v teku za stavko, izvoljen je bil stavkovni odbor stranke, ki je konspirativno delal na organizacijskih pripravah. Agitacija je bila dobro izvedena, delavci so navdušeno pozdravili proglasitev stavke, ki se je pričela 15. maja, moralno podporo za začetek stavke so dale žene, ki so 15. maja od 5. ure zjutraj zastražile tovarno in niso nikogar pustile v tovarno.

Začudenje vodstva tovarne na predrznost zaposlenih delavcev je bilo veliko, zapeli so telefoni, pojavili so se žandarji, čuvarji kapitalizma, žene stavkajočih, matere z otroki pa so vztrajno stražile tovarno do konca stavke.

Pravi obraz socialpatriotskih in kompromisarskih teženj vrhov SMRJ je prišel do izraza tudi med samo stavko. Dne 28. maja je prišel med stavkajoče tov. Leskovšek in se zanimal za stanje in moralo delavcev ter potek stavke. S stavkovnim odborom je bil predviden sestanek, za katerega je bil obveščen tudi predsednik SMRJ tov. Čelešnik, ki ga pa ni bilo in se je raje udeležil koncerta na Bledu. Na osebno intervencijo tov. Leskovška in predsednika stavkovnega odbora pri njem na Bledu s pozivom, da se udeležita sestanka, je to odklonil. Stavka se je kljub temu uspešno zaključila za delavce, dosegli so povišanje plač, sedemdnevni plačan bolniški dopust, tridnevni plačan letni dopust za 10-letno zaposlitev, ureditev kopalnice itd.

V obdobju stavke je prišel tudi odlok banske uprave o razpustu Svobode in z zaplembo vsega premoženja. Svoboda je s svojim kulturnim delom v tesnem sodelovanju s sindikatom prekalila delavce, kar se je pokazalo v naslednjih letih pri zbiranju denarnih sredstev za internirance, revolucionarje v Bileču, oziroma za njihove družine, zbiranje podpisov prijateljev Sovjetske zveze itd. Za navedeno so se pričele ponovno preiskave, zasliševanje organizatorjev na okraju v Radovljici, sresko načelstvo pa je izreklo denarne kazni za ta prekršek.

Če na kratko pogledamo težave in pogoje, v katerih so se delavci pred vojno borili z razrednim sovražnikom, ki je imel v rokah vse prirodno bogastvo, zemljo, rudo, vodno silo, tovarne itd., vidimo, da je bila oblast v njegovih rokah, da so vse stranke ob vdoru fašizma odpovedale, razen KP, ki je ostala zvesta ljudstvu in je organizirala v najtežjih pogojih borbo proti osvajalcem in domačim izdajalcem. Naš narodnoosvobodilni boj je pokazal, kdo je resničen prijatelj ljudstva.

Dolžnost nas vseh je, da doraščajoči mladini, še posebej pa našim mladincem, ki vstopajo prvič na delo, na razumljiv način pojasnimo težke pogoje in žrtve, ki so jih delavci doprinašali tudi v tej tovarni, ki je bila last posameznikov, da so danes člani kolektiva, ki sam upravlja podjetje. Dolžni smo nenehno pojasnjevati, da so vse pridobitve, ki jih delovni ljudje že imajo — upravljanje tovarn, plačani dopusti, invalidsko in pokojninsko zavarovanje, zaščita matere itd. — rezultat NOB, na čelu katere je stala Komunistična partija.

Naj živi obletnica stavke v Tovarni verig!

Lenart Petrač

Otroci in žene članov kolektiva pred tovarno

Moja največja neizpolnjena želja

Bila sem rojena prav v letih, ko je Tito rekel svoj odločilni »ne«.

Ko sem doraščala v predžolska leta, sem že vedela, da sta mama in ata sodelovala v NOB od leta 1942 pod vodstvom tov. Tita, dobila sta tudi njegovo odlikovanje. Čeprav ga nisem poznala, sem iz pripovedovanja staršev vedela, da je Tito osebnost, o katerem s spoštovanjem govorijo in izgovarjajo njegovo ime.

V meni je podzavestno pričela tleti iskrica moje takrat največje želje: »Da bi enkrat v življenju bila tako srečna, da bi mu mogla seči v roko!«

Ko sem postala njegova pionirka, sem bila neizmerno vesela in ponosna. Ta dan je bil zame enkraten in nepozaben.

Minevala so leta. Vedno bolj sem spoznavala zgodovino NOB in zasluge našega voditelja za osvoboditev domovine, njegove neprecenljive zasluge za povojno graditev in nesebično prizadevanje za mir v svetu. Bolj ko sem ga spoznavala iz knjig in časopisov, iz pripovedovanja borcev in staršev ter učiteljev, bolj sem si želela: »Če bi mu le mogla stisniti roko ali priti vsaj v njegovo neposredno bližino!«

Leta so tekla in spoštovanje do tov. Tita je raslo. Videla sem ga med ljudstvom preprostega, nasmejanega, iz njegovega obraza je odsevala ljubezen do domovine, do ljudstva, do mladine, do vseh.

Ko sem gledala po televiziji, kako so mu pionirji in mladinci ter preprosti ljudje ob raznih priložnostih stiskali roko, sem jim globoko v srcu zavidala to srečo. Ko so mu predajali štafetno palico, sem vedno ganjeno jokala. Taka sreča ni dana vsakomur, da bi prišel v njegovo neposredno bližino. Kljub temu je v meni glodala vedno večja želja, z občutkom, ki se ga z besedami ne da povedati.

Sedaj sem poročena in že moj štiriletni sinček pozna tovariša Tita.

Trenutek ob sporočilu, da je umrl naš tovariš Tito, me je nepopisno prizadelo. Kljub njegovi težki bolezni sem verjela v čudež narave, da on ne more in ne sme umreti! Pa vendar zakoni narave so neizprosni, ne ozirajo se na solze, ne na bolečino in ne na neizpolnjene želje. Tovariš Tito je odšel od nas, odšla je tudi moja dolgoletna tleča želja in s tem ugasnila še zadnja iskrica upanja. Ostala je ena mojih največjih želja v mojem življenju neizpolnjena.

A Tito ne more umreti! On je ostal v svojih delih, v vsem našem življenju. S Titom bomo delali naprej, on bo z nami in še naprej kažipot, kako se je treba boriti za naš še boljši jutri, za mir, enakopravnost, za bratstvo naših narodov in narodnosti! Samo v slogi bomo lahko nadaljevali pot, po kateri nas je neutrudno vodil naš ljubljeni tovariš Tito, ki ni poznal omahovanja v najtežjih situacijah in odločitvah.

V dneh žalovanja, ko me je sinček spraševal, zakaj jokam, sem mu z otroškimi besedami skušala povedati, kaj nam je pomenil tovariš Tito in kako neizmerno je imel rad otroke. Povedala sem mu, kako zelo sem si vse življenje želela priti vsaj v njegovo bližino. Tudi njemu so pritekle solze. Objela sem ga in oba sva jokala. V tej neizmerni boli sem sklenila: »Ker se mi ni spolnila želja, dokler je bil še živ, jo bom spolnila tako, da bom s sinčkom in možem obiskala njegovo zadnje počivališče. Tako bom omilila žgočo željo, ki se mi ni in se mi ne more več spolniti.«

Zora Pagon

Obiskal sem tovariša Petrača

Pogovarjal sem se s predvojnim revolucionarjem, z udeležencem stavke v Verigi, s predsednikom takratnega stavkovnega odbora s tov. Lenartom Petračem.

Te dni mineva 45 let od velike delavske stavke leških kovinarjev, ki so njeno razglasitev 15. maja 1935 navdušeno sprejeli in tudi moralno podprli.

Tov. Petrač se kljub visoki starosti, saj bo dopolnil 84 let, še vedno rad spominja takratnih težkih časov v Verigi. V najinem kratkem pogovoru je osvežil zgodovinsko sporočilo, ideje tega sporočila se uresničujejo še danes in predvsem so vodilo boja za nadaljnjo izgradnjo samoupravljanja v naši socialistični skupnosti. Korenine današnjega napredka segajo nazaj v zgodovino takratnega boja delavskega razreda, ki se je kalil v boju proti socialnemu, ekonomskemu in nacionalnemu zatiranju in izkoriščanju v stari Jugoslaviji.

Takratni režim je poskušal razbiti stavko, vendar je odločnost delavcev in njihov revolucionarni duh zmagal, saj je temu dokaz, da so matere z otroki vztrajno stražile tovarno ves čas stavke.

Najin pogovor s tov. Petračem sva zaključila z mislijo: »Stavka se je zaključila v dobro leških kovinarjev in s ciljem, katerega smo si začrtali pred začetkom stavke, dne 14. maja 1935.«

Ponosni smo lahko na človeka, ki kljub svoji starosti z enako zavzetostjo kot takrat pred 45. leti spremlja vsa naša dogajanja in težnje, za katerimi stremimo v današnjem času.

Ko sem med razgovorom opazoval tov. Petrača pri njegovi prehojeni revolucionarni poti, sem se spomnil na misel, s katero je pesnik Oton Župančič odgovoril mladim na vprašanje:

»Kako delati, kako živeti?«
»Bodi ves in z vsemi življenjskimi silami človek za današnjo rabo!«

Pesnik je hotel, da se mladina odvrne od poleta v višave visokih misli in da usmeri svoje moči v reševanje tistega, kar zahteva sedanjost.

Tako je bilo tudi vseskozi načelo tov. Petrača, ki je v svojem življenju bil po svojih močeh pripravljen pomagati vsakomur, ki ga je prosil pomoči, in ob vsakem času. Bil je človek dejanj in svoje delo je z vsem srcem posvetil delavskemu gibanju v naši tovarni.

Ob obletnici stavke, našemu predhodniku, ki je s svojim ravnanjem pokazal pravo smer razvoja delavskega gibanja v naši tovarni, mu vsi delavci iz naše delovne organizacije želimo še vrsto zdravih let med nami in mnogo osebne sreče.

RV

Proizvodnja v aprilu

V aprilu smo količinski plan blagovne proizvodnje presegli za 1 odst., vrednostna proizvodnja pa je zaostajala. Tudi oprema je presegla planiran obseg, vendar kumulativno zaostaja za proizvedeno količino. Dosegli smo tudi največji izvoz v letošnjem letu, kar za 24 % večji od planiranega. V obdobju januar—april je bil realiziran izvoz 48 odst. večji kot v istem obdobju preteklega leta. Zaradi večjega deleža izvoza je bila realizirana povprečna prodajna cena nekaj nižja od predvidene. Večji del smo izvozili na konvertibilno področje. Uvoz v aprilu je bil dosežen v primerjavi z izvozom v višini 20 odstotkov.

TOZD vijakarna je v aprilu izdelala 302 ton izdelkov oziroma 100 milijonov kosov, kar predstavlja rekordno proizvodnjo. Še zlasti uspešno doseganje plana je bilo pri grupah kovinski vijaki, iver vijaki do 3,5 mm, lesni vijaki manjših dimenzij, standardne zakovice in žičniki. V štirih mesecih letošnjega leta je bil plan proizvodnje po teži presežen 8 odst. Tudi prodaja je sledila dobrim uspehom proizvodnje, saj je bila dosežena vrednost večja 21 odst. od planirane.

TOZD verigarna je tako kot v preteklih mesecih količinski plan proizvodnje presegla. Vrednostna izpolnitev plana je nekoliko slabša zaradi odstopanja dejanske strukture proizvodnega programa od predvidene. Delni vzrok je pomanjkanje nekaterih vrst repromateriala, pri nekaterih grupah proizvodov niso usklajene kapacitete in naročila. Snežne verige delajo na zalogo, več kot znaša mesečni plan so izdelali snežnih verig za tovornjake in traktorje, za osebna vozila so poročali le 59 odst., ker ni bilo dovolj embalaže. Realizacija je bila večja kot v preteklih mesecih, vendar še vedno vrednostno 92 odst. v primerjavi s planom. Precejšen del verig je bil realiziran na Poljsko, kjer je dosežena povprečno nižja cena. Močno zaostaja proizvodnja zaščitnih verig, čeprav smo jih v stabilizacijskem programu TOZD verigarna postavili na prvo mesto.

V TOZD sidrne verige so količinski plan proizvodnje za eksterni trg dosegli 84 odst. Več proizvodnje je bilo namenjene internemu trgu, tako da je skupen odstotek izpolnitve plana proizvodnje 90. Velika odstopanja pa so vidna v strukturi asortimenta v primerjavi s predvidenim. Primanjkovalo je nekaterih vrst repromateriala, še posebno za visokoodporne verige, pa tudi odlitkov za izdelavo opreme za sidrne verige. Realizacija je bila dosežena v približno enakem obsegu kot v preteklih mesecih, tako da je kumulativno dosežena 77 odst. Boljše je doseganje plana interne realizacije.

TOZD kovačnica je v aprilu skupni količinski plan proizvodnje presegla 4 odst., za eksterni trg pa celo 7 odst. Še posebno pri naslednjih grupah je bilo preseganje plana uspešno: kavlji 195 odst., odkovki serijske izdelave 216 odst., bremenske verige 106 odst., žične vrvi 131 odst., oprema za opremljene verige 161 odst. Dvoverižnih transporterjev bi lahko izdelali več, a ni bilo dovolj izdelanih verig za kompletiranje. Plan proizvodnje opreme za sidrne verige ni bil v celoti izpolnjen, ker je primanjkovalo odlitkov.

TOZD orodjarna je proizvodni plan dosegla v višini 97 odst., pri grupah orodje iz trdih kovin in storitve je plan presegla.

Tudi v TOZD vzdrževanje so uspešno poslovali, saj je vrednost opravljenih storitev 18 odstotkov nad planom.

TOZD TIO je vrednostno presegel plan proizvodnje 10 odstotkov, vrednost prodaje je 22 odst. višja. Po posameznih skupinah proizvodov kapacitete niso v vseh primerih usklajene z naročili, kot npr. nekateri pnevmatični cilindri, hidravlični cilindri in pnevmatski motorji. Še vedno ni rešena dobava nekaterih sestavnih delov iz uvoza.

Marjana Kozamernik

Gospodarjenje v prvem trimesečju

Delavski sveti in zbori delavcev so ob koncu meseca aprila obravnavali rezultate poslovanja prvega trimesečja. Pri tem smo ugotavljali, da je bila proizvodnja z izjemo v nekaj temeljnih organizacijah na planu, da pa je bilo fizično manj prodano za 8 odst., vrednostno pa celo za 11 odstotkov. Tudi povprečna prodajna cena je bila za 12 odst. nižje dosežena kot planirana.

Razlogi za takšna odstopanja od plana so predvsem naslednji:

— zaloge gotovih izdelkov ob koncu leta so bile zaradi ugodne konjunkture v preteklem letu na najnižji ravni in v asortimentu desortirane, zato je bilo potrebno z novo proizvodnjo zaloge dopolniti;

— planirane prodajne cene nismo mogli dosegati, kajti povečanje prodajnih cen nam je bilo odobreno od zveznega urada za cene šele 15. marca in prodaja v drugi polovici meseca ni bistveno vplivala na povečano realizacijo;

— izvoza je bilo malo kot vedno v začetku leta, v proizvodnji smo pripravljali potreben asortiment izdelkov za kasnejši izvoz;

— s pripravo nove proizvodnje za prodajo smo znatno povečali zaloge gotovih izdelkov in s tem ustvarili potrebne pogoje, da v naslednjih mesecih dosegamo večjo realizacijo.

Plan celotnega dohodka, porabljenih sredstev, dohodka in čistega dohodka smo dosegali v pogojih, ki so nastajali v II. polletju preteklega leta in ki so opisani pri obravnavi letnega obračuna gospodarjenja.

Predvsem gre za več značilnosti, ki so bistveno vplivale na doseganje teh elementov, in sicer: zadnja odobritev prodajnih cen v aprilu 1979 za 3—4 odst. za vse artikle je zadostovala le za nekaj mesecev. Cene reprodukcijskemu materialu so se poviševale skozi celo leto in tudi v prvih mesecih letošnjega leta ter so porabljena sredstva in drugi stroški proizvodnje v vse večji meri preraščali prihodke.

Šele sredi marca je bilo s polletno zakasnitvijo ugodeno zahtevkom proizvajalcem vijakov in verig, da za kompenzacijo zvišanja cen surovin lahko povišajo prodajne cene za 12,4 odstotka.

Poslovni uspeh temeljnih organizacij brez nadminimalne amortizacije je naslednji:

TOZD vijakarna	2,564.005	din	ostanka čistega dohodka
TOZD verigarna	3,040.111	din	ostanka čistega dohodka
TOZD sid. verige	422.267	din	ostanka čistega dohodka
TOZD kovačnica	2,078.624	din	ostanka čistega dohodka
TOZD orodjarna	1,034.724	din	ostanka čistega dohodka
TOZD vzdrževanje	774.255	din	izgube čistega dohodka
TOZD TIO	443.433	din	izgube čistega dohodka
SKUPAJ:	5,355.645	din	ostanka čistega dohodka

Pri nekaterih TOZD je del ostanka čistega dohodka rezultat deviznih razlik prilivov deviz v letošnjem letu za izvršeni izvoz v preteklem letu, ki je nastal zaradi povečane vrednosti konvertibilnih valut nasproti dinarju in ni rezultat poslovanja tega obdobja.

Na splošno s poslovnim rezultatom ne moremo biti zadovoljni, ker ne ustvarjamo potrebnih sredstev za pokrivanje anuitetnih obveznosti, ki jih imamo v letošnjem letu kar 57 milijard starih dinarjev. Osebni dohodek nasproti novembrskim nismo poviševali in v tem pogledu nismo kršili resolucije.

V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta smo povečali dohodek le za 18 odst., medtem ko osebne dohodke za 23 odst. Po resoluciji pa se smejo OD poviševati za 25 odstotkov manj kot dohodek.

Panoški sporazum smo prekoračili za 2,8 odst., predvsem zaradi nizko dosežene akumulacije.

Življenjski stroški so se v tem času dvignili za 11,7 odst. kljub temu, da so osebni dohodki na splošno stagnirali.

Vsekakor moramo poslovne rezultate v II. četrtletju bistveno izboljšati, če nočemo imeti resnejših težav z osebnimi dohodki in odplačevanjem naših obveznosti.

Rezultati v mesecu aprilu že kažejo na znatno izboljšanje tako v proizvodnji, predvsem pa v realizaciji izdelkov.

Zvone Jakopič

Prejeta sožalja ob smrti predsednika Tita

V težkih trenutkih smo prejeli izraze sožalja in globokega sočustvovanja od:

— GHRZ — Praga, Jaromir Brezina — gen. direktor
— Derek Raphael and company ltd.
— Waterbury farrel Europa, A. T. Romer — general manager
— Ferrolegeringar Ac.
— Minpeco
— Afrique — Metaurx — France

V svojih sporočilih so zapisali, da občutijo našo bolečino ob izgubi predsednika kot svojo in njihove najboljše želje za nadaljnji razvoj močne in razvijajoče se Jugoslavije.

Našteta sožalja smo prejeli v okviru SOZD Slovenske železarne, nam pa je sožalje poslala

— firma Uzinexportimport iz Romunije.

Naši upokojenci so se zbrali pred vhodom tovarne

Naši predhodniki zopet med nami

Zadnji delovni dan v aprilu so se v naši delovni organizaciji zbrali na tradicionalnem srečanju upokojenci našega kolektiva.

Po sprejemu pri vhodu smo jih napotili v dvorano DO, kjer je bil pozdravni govor, direktor DO jim je prikazal delo in bodoči razvoj naše DO. Po zaključku programa v dvorani so jih prevzeli v okrilje vodje tozdov. Z njimi so si ogledali nova oddelka industrijske opreme in orodjarno ter prostore, kjer so bili zaposleni ob upokojitvi.

Kdorkoli je prisostvoval njihovemu obisku, bo gotovo enakega mnenja, da so ti ljudje še vedno prisotni med nami, saj so bili neverjetno seznanjeni z našim delom. Zelo so bili presenečeni nad razvojem naše DO, kakor tudi z izboljšanjem delovnih pogojev.

Pri ogledu tozda verigarne in vijakarne, kateremu sem prisostvoval, sem bil presenečen nad njihovim začudenjem, ko so si ogledovali nove stroje. Izredno so se zanimali za kapacitete strojev, kakor tudi za samo kvaliteto izdelkov. V verigarni posamezniki enostavno niso mogli verjeti, da je to res, kar vidijo. Ogledovali so si varjenje na strojih KEH, kjer se varijo verige obojestransko, tako da je veriga tako rekoč gotova. Navdušeni so bili nad sistemom priprave žice, kakor tudi nad samim transportom. Verjetno se bo kdo vprašal. zakaj neki? Vendar, če vemo, da je od tega, ko so nas posamezniki zapustili, minilo že 15 in več let in da so tedaj ves transport opravljali ročno brez viličarjev, nad tem ne bo presenečen.

Neprestano so me presenečali s svojo vedrino, čeprav so bili njihovi koraki počasni, težki. Stalno so tekali od sodelavca do sodelavca, da mu stisnejo roko in pokramljajo z njim. Imel sem občutek, da so bili odnosi med njimi včasih boljši, saj so ob veliko slabših delovnih pogojih morali pomagati drug drugemu.

Ko smo zaključili ogled DO, smo jih povabili na pogostitev v okrepčevalnico. Razvila se je vesela debata o vtisih, katere so dobili med ogledom. Vsi so bili ponosni, da so svoje delo dokončali v takćni delovni organizaciji, kot je naša. Vendar pogled na njihove roke še zdaleč ne kaže, da so z delom prenehali. Pri večini je bilo opaziti, da so roke še vedno delovne, seveda če jim zdravje to še dopušča.

Mislim, da lahko izrazim njihovo mišljenje, da si takšnega srečanja želijo in da se bodo radi odzvali povabilu, če jim bo zdravje to dopuščalo. Mi pa si zadajmo nalogo, da bomo tudi s tistimi, ki jim zdravje ne dopušča, da bi nas lahko obiskali, vzdrževali tesne stike z obiskom pri njih doma.

J. Pfajfar

Pozdravni govor našim gostom

Gospodarjenje v letu 1979

Na aprilski seji občinske konference ZKS Radovljica in tudi na zadnji seji skupščine občine Radovljica je bila kot osrednja točka dnevnega reda obravnava gospodarjenja v občini v letu 1979.

Rezultati gospodarjenja v letu 1979 se kažejo z ugodnimi indeksi rasti posameznih ekonomskih kategorij, vendar še vedno pod povprečjem gorenjske regije, s čimer so doseženi le manjši premiki v zmanjševanju zaostanka.

Pozitivni učinki gospodarjenja se kažejo predvsem z doseganjem in preseganjem celotnega prihodka; z izboljšanim delitvenim razmerjem dohodka v korist povečani reprodukcijski sposobnosti gospodarstva; z zaposlovanjem pod planirano ravnijo; s preseženim planom izvoza in pozitvnim pokrivanjem uvoza z izvozom; z delitvijo dohodka za osebno, splošno in skupno porabo, ki je potekala skladno z resolucijo za leto 1979.

Kot bistvene negativne pojave pa lahko navajamo prepočasno uveljavljanje stimulansov, kot so pristnejši dohodkovni odnosi; upadanje ekonomičnosti poslovanja zaradi rasti materialnih stroškov; ker predpisana in nadpredpisana amortizacija relativno stagnirata, enostavna reprodukcija nima možnosti pospešene stopnje rasti; investicijske naložbe, ki predstavljajo potencialno možnost za prestruktuiranje gospodarstva, se prepočasi uresničujejo; in končno pojavlja se večje število temeljnih organizacij, katerih rezultati kažejo, da poslujejo na meji rentabilnosti. Kljub temu, da so delitvena razmerja dohodka za občino kot celoto ugodna, pa nastopa tudi preveliko število TOZD, ki so kršiteljice resolucije za leto 1979.

Med temeljnimi organizacijami, ki poslujejo na meji rentabilnosti, so omenjene tudi štiri TOZD iz naše delovne organizacije — TOZD sidrne verige, TOZD kovačnica, TOZD orodjarna in TOZD vzdrževanje. Poslovanje teh in ostalih takih temeljnih organizacij bo v prihodnje posebej pozorno spremljano in obravnavano, najprej na sejah izvršnega sveta občine.

Z analizo preteklega dogajanja in obravnavo zaključnih računov za leto 1979 na zborih delavcev smo tudi sami v DO ocenjevali dosežene rezultate. Predvsem lahko ugotovimo naslednje značilnosti našega poslovanja:

1. V letu 1979 ob doseženi količinski proizvodnji beležimo manj ugodne finančne rezultate. To ugotovitev potrjuje dejstvo, da je naša proizvodnja materialno še vedno močno angažirana in da se nam načrti o prehodu na proizvodnjo izdelkov z več vloženega dela ne uresničujejo s tako dinamiko, kot smo jo načrtovali in kakršno smo si želeli. Čeprav imamo pripravljene programe za prehod v interesantnejšo proizvodnjo, je njihova realizacija prepočasna predvsem zaradi dveh razlogov. Najprej lahko omenjamo zunanje vplive, ki jih pogojuje predvsem problematična preskra s surovinami, to je z nizkolegiranimi jekli, ki jih za take izdelke rabimo, tako po kvaliteti in količini. Drugi del razlogov pa predstavljajo naši lastni — notranji problemi, ki jih bomo v nadaljevanju navedli kot posebne točke.

2. V naši delovni organizaciji združujemo veliko število različnih tehnologij, ki jih stežka obvladujemo tako po strokovni plati kakor tudi investicijsko.

Našo enostavno proizvodnjo, ki še vedno predstavlja večji del proizvodnega programa in ne zahteva posebnega angažiranja, razen pravočasne in temeljite preskrbe, razmeroma lahko obvladujemo. Pri zahtevnejših izdelkih, ki zahtevajo strokoven in organiziran nastop, specializacijo in teamsko delo nastopajočih, se pa stvari zataknejo. Zakaj? Zato, ker je potrebno tako proizvodnjo projektivno temeljito proučiti v več variantah, ker je potrebno spoštovati fazo nulte proizvodnje, ker je zaradi zahtevnosti dela potrebno, da vse funkcije v proizvodnji delajo z določeno zanesljivostjo. Da bi bilo to možno, bi morali organizirati delo po skupinah na osnovi ciljnih programov dela — s konkretnimi zadolžitvami. z roki in odgovornostmi, ustrezno organizirati nekatere funkcije v proizvodnji. Z dodatnim izobraževanjem bi morali izboljšati nivo in pokazati načine, kako pristopiti k problemu, njegovemu zasledovanju in analizi. Pri tem pa ne bi smeli storiti usodne napake, da bi si zadali preobsežne in nerealne naloge, ki jih ne bi zmogli, kar bi pomenilo vnaprejšen neuspeh.

Če tovarna zanemari investicijsko dejavnost, pomeni to začetek konca. Glede na razpoložljive možnosti, ki so vedno manjše od naših potreb in želja, se bomo morali bolj smelo in predvsem pravilno odločati za prioritete nadaljnjega razvoja.

Čeprav so temeljne organizacije težile k enakomernemu razvoju, pa je na tem področju storjen korak naprej, ki se odraža v združevanju sredstev TOZD za hitrejši razvoj TOZD TIA in TOZD orodjarne.

3. Resen pristop k pripravi planskih dokumentov za obdobje 1981—1985 kaže, da se temeljito zavedamo sedanje situacije, in ob realnih predpostavkah predvidevamo prihodnje dogajanje. Prioritete so s smernicami okvirno že določene. Želimo, da se pospešeno razvija TOZD TIO in TOZD orodjarna, v ostalih temeljnih organizacijah pa bo treba dati poudarek akumulativnim in zahtevnejšim proizvodom, s tem da se ostalo neinteresantno opušča. Skladno s takimi usmeritvami so dogovorjena tudi nastopanja pri kadrih kot najpomembnejšem omejitvenem faktorju bodočega razvoja, ki pomeni prestrukturiranje kadrov v prednostne dejavnosti.

4. Posebno ZK in sindikat si močno prizadevata za uvajanje stimulansov kot osnovnih motivacijskih faktorjev, ki bi pospešili preobrazbo na bolje. Gre predvsem za uvajanje dohodkovnih odnosov pri skupnem nastopanju in za nagrajevanje delavčevega prispevka, ki naj bo odvisno od kvalitetnih rezultatov, to je ustvarjenega dohodka in od individualne prizadevnosti. Glede na veliko zahtevnost teh problemov in razmeroma veliko inercijo na občutljivem področju delitve sredstev za osebne dohodke, kljub dobro ocenjenim strokovnim podlogam delamo majhne postopne korake h končnemu cilju.

5. Z našo materialno angažirano proizvodnjo smo zelo občutljivi na podražitve surovin, ki jih z normalnimi rastmi produktivnosti ne moremo v celoti nadoknaditi. Zato je, čeprav se sliši nestabilizacijsko ali nenaravnano, zelo pomembno, da pozorno delamo na cenah naših izdelkov, posebno še zato, ker so cene naših proizvodov pod zvezno kontrolo cen in vsakokrat tudi odobrene od zveznega zavoda za cene. V letu 1979 so se naši izdelki podražili za povprečno 3,5 odst., cene jeklu pa so poskočile za povprečno 13,5 odst. Tudi v letu 1980 cene jeklu skokovito naraščajo — januarja za 18 odstotkov, v aprilu za 7,4 odst. Ker so doslej naše cene varirale zgolj na podražitvah materiala, niso pa bili dovolj upoštevani povečani stroški za pomožni material, energijo itd., beležimo po letu 1974 postopni padec akumulativnosti.

Za zaključek naj sklenemo naslednje: prav gotovo je potrebno, da se vsako preteklo dogajanje oplemeniti z analizo in ukrepi, ki naj ne bodo sami se namen, ampak naj pomenijo adaptacijo tedanjega dogajanja, da se napake v prihodnje ne bi ponavljale, pa da bi dosegali boljše rezultate.

Gvido Melink

DELAVCEM TOZD VIJAKARNA

Vsi delavci temeljne organizacije vijakarna prejmite čestitke za skupni napor, ki ste ga vložili pri doseganju rekordne proizvodnje v mesecu aprilu.

Vaš tozd je bil v zadnjih letih, ko se je izvajala v Verigi pospešena modernizacija strojnega parka, med tistimi, ki ni bil deležen večje obnove. Zato vaša rekordna proizvodnja pomeni toliko večji prispevek k izvajanju stabilizacijskega programa.

Vaše prizadevanje naj bo skupno z vsemi, ki so pri tem uspehu sodelovali, vzgled ostalim sodelavcem v Verigi. Zavedati se namreč moramo, da le s proizvodnimi uspehi utrjujemo ekonomski položaj naše delovne organizacije.

Direktor delovne organizacije:
Vinko Golc, dipl. ing.

Vprašali smo . . .

Tokrat vam bomo pod tem naslovom predstavili delavca TOZD industrijska oprema TIO Lesce, tov. Koselj Gabrijela, razporejenega na delovno mesto delovodja prototipne delavnice. Zastavili smo mu nekaj vprašanj, da bi bolje spoznali njegovo delo in aktivnost v TOZD.

Kdaj si prvič prestopil prag tovarne in kakšni vtisi so te spremljali?

Prvič sem prestopil prag tovarne jeseni leta 1962 kot vajenec in orodjar. Takrat nas v šolah niso poklicno usmerjali, zato sem svoje delo spoznal šele v učni dobi. S svojim delom sem bil zadovoljen in zato mi je tudi uspevalo. Ko sem se izučil, sem bil razporejen na delovno mesto orodjar do odhoda k vojakom. Po vrnitvi sem se zaposlil na delovnem mestu brusilec orodja. Po dveh letih sem bil premeščen nazaj v ročno delavnico, kjer sem se posvetil delu orodja, naprav in strojev. To delo me je še posebno veselilo, ker je bilo zelo raznoliko, zahtevno, povezano s širokim znanjem na področju pnevmatike in hidravlike, ki me še posebno privlači. Želja po znanju me je pritegnila, da sem se vpisal v delovodsko šolo, katero sem 1973. leta končal. Tako sem svoje delo še lažje opravljal in zanimanje za to zvrst industrije, za katero me je navdušil predvsem ing. Kolenc Anton in pozneje ing. Faladore Vinko, je še naraščalo. Po uspehih, ki smo jih skupno dosegali na tem področju, je bilo nujno, da se ustanovi prototipna delavnica. Danes na tem področju dela 12 delavcev, ki s pomočjo tehnične priprave dela ustvarjamo nove prototipe in orodja. Delo je zanimivo in zahtevno, vendar tako raznoliko, da ga vsi z veseljem opravljamo. K našim uspehom pripomore predvsem dobro medsebojno sodelovanje in razumevanje.

Kako gledaš na razvoj tovarne?

Ob prihodu, to je 1962. leta, smo v tovarni delali stroje, regulatorje — merilce pretoka, zobniške oljne črpalke in termometre. Že takrat nas je bilo zaposlenih okoli 70 delavcev. večkrat smo imeli težave, zato smo leta 1965 prišli v prisilno upravo. Največji preobrat je bil dosežen s tem, da smo menjali proizvodni program, ki sicer še ni bil preizkušen, pa vendar danes ugotavljamo, da je bila takratna odločitev pravilna. Žal občina v naslednjih letih, ko so se že videli uspehi na področju pnevmatike in hidravlike, ni imela posluha za naše prostorske težave. Naše delavnice so bile prostorsko ločene na področju krajevne skupnosti Lesce. Pod takimi pogoji, prav gotovo nismo mogli delati čudežev. Svoje težave smo skušali rešiti s pripojitvijo k ISKRI, vendar tudi tam niso imeli pravega posluha. Težave, predvsem prostorske, so bile vedno večje in zavedali smo se, da bomo brez novih prostorov stagnirali. Na delavski svet je prišlo pismo Verige, v katerem so nam bili pripravljeni pomagati. Po analizah možnosti izgradnje novih prostorov smo se na referendumu odločili, da bomo postali TOZD Verige.

Ali so se pričakovanja uresničila?

Vsi delavci v TOZD smo po referendumu pričakovali, da se bomo lahko čimprej selili v nove proizvodne prostore. Na žalost so se investicije zavlekle in do preselitve še ni prišlo, kljub večkratnim obljubam. Želel bi, da bi do preselitve prišlo čimprej, kajti škoda, ki se s tem dela, je velika, prav tako pa so naši pogoji za delo nevzdržni. Vse to med delavci ustvarja nejevoljo, razni »rekla-kazala« delajo več škode kot koristi, zato je že skrajni čas, da se odgovorni zavedo svoje naloge in izpeljejo preselitev.

Družbenopolitična aktivnost

Po prihodu iz vojske sem bil izvoljen za člana delavskega sveta. Danes sem prav tako izvoljen v delavski svet TOZD in je to že moj tretji mandat, sem vodja delegacije za centralni delavski svet in hkrati podpredsednik delavskega sveta delovne organizacije. Sodeloval sem v poslovnem odboru, odboru za delovna razmerja in bil dva mandata v izvršnem odboru sindikata kot blagajnik. Prav tako sem bil blagajnik pri KOOS. Imenovan sem bil tudi v različne komisije.

Kaj bi lahko povedal kot podpredsednik delavskega sveta delovne organizacije?

Kot podpredsednik samo nadomeščam predsednika v času njegove odsotnosti. Zato mi veliko časa ta funkcija ne jemlje. Želel bi, da bi se sklepi izvrševali, da bi delali tisto, kar se dogovorimo; in bi bile stvari prikazane vsakemu delavcu realno in razumljivo. Delavec ima danes možnost odločanja o najpomembnejših zadevah, zato je posebno važno, da je informacija podana tako, da je razumljiva vsakomur in mu tako omogoča pravilno odločanje.

Želje za prihodnost

Želel bi, da bi do preselitve prišlo čimprej, kajti menim, da je to največji porok za boljši jutri. Prav tako želim, da bi se odnosi med ostalimi tozdi in skupnimi službami izboljšali, da bi ustvarili medsebojno zaupanje in dosegli še večje sodelovanje.

S preselitvijo v nove prostore bo možna tudi realizacija proizvodnega programa glede izdelave zahtevnih oprem in posameznih specialnih strojev. Takrat bo naše delo v prototipni delavnici še veliko bolj zanimivo, raznoliko in vabljivo za mlade ustvarjalce.

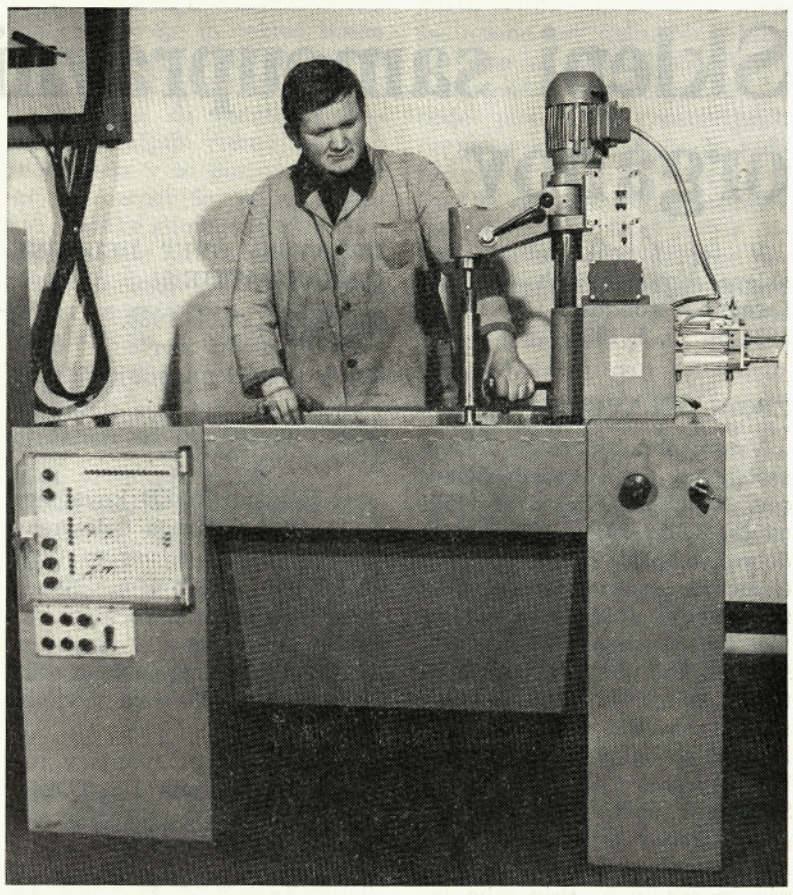

Indukcijski stroj

Sodelavci v prototipni delavnici industrijske opreme

Nov predsednik sindikata

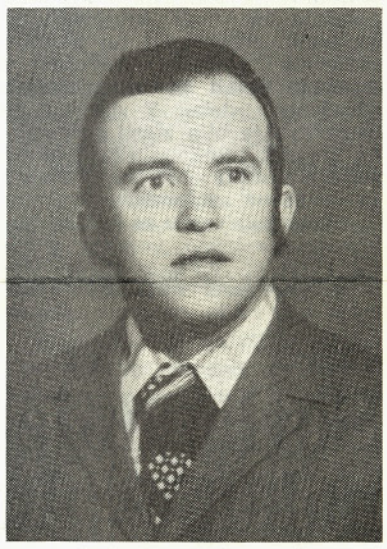

Na občnem zboru smo izvolili predsednika KOOZS DO SŽ Veriga Lesce, tov. Jožeta Pfajfarja. Čeprav ga skoraj vsi sodelavci dobro poznamo, smo vseeno zaprosili vodjo TOZD verigarna, tov. Boga Košnika, da nam pove nekaj besed o njem. Povedal nam je naslednje:

»Ocenjevanje ali opisovanje človeka iz neposrednega okolja ali sodelavca je odgovorna in po svoje zelo nehvaležna naloga. Vsak opazovalec opisuje in vrednoti iz svojega zornega kota in kot tak lahko zgreši zastavljeni cilj, posebno še, če je informacija javna in namenjena širšemu krogu ljudi.

Delo tov. Pfajfarja spremljam vse od njegovega vstopa v naše podjetje v marcu 1968. leta, ko se je zaposlil v našem TOZD kot urejevalec. Pri tem delu je bil iznajdljiv in prodoren, zato smo ga usmerili v nadaljnje izobraževanje na tehnični srednji šoli. Študij ob delu je za vsakogar precejšnje breme, vendar ga je tov. Pfajfar s svojo živahno naravo in upornostjo uspešno zmogel in kmalu dobil mesto delovodje, sprva na izdelavi verig, po rekonstrukciji dela opremljevalnice pa v tem oddelku. V tem času je prebolel težko bolezen, ki mu je zapustila kot posledico invalidnost. Ta ga je tudi ovirala pri opravljanju nalog delovodje. To dejstvo, poznavanje njegovih sposobnosti in dolgoletne želje proizvodnje, ali če že hočete, dejanske vsakodnevne potrebe po izboljšanju organizacije dela, so me navedle k ideji, da med prvimi uvedemo operativno tehnologijo. To delo je tov. Pfajfarju dejansko napisano na »kožo« in čeprav šele orjemo ledino in iščemo najprimernejšo obliko dela, so določeni uspehi že vidni.«

Na vprašanje, kakšna je družbenopolitična aktivnost tovariša Pfajfarja, je njegov vodja odgovoril:

»Ta del njegovega udejstvovanja obsega zelo široko področje in močno aktivnost, ki bi jo želeli pri vseh mladih, ki več ali manj stojijo ob strani. Poleg aktivnega športnega udejstvovanja, kjer je pred boleznijo dosegal vidne uspehe, je zelo znan kot tekmovalec in organizator rekreacijskega športa. Najdemo ga v vseh pomembnejših funkcijah v krajevni skupnosti, pri CZ, socialistični zvezi in drugo. Prav tako je aktiven tudi v TOZD, kjer je vseskozi vključen v družbenopolitičnem ali samoupravnem življenju obrata kot predsednik IO OOS, predsednik DS, odbora za medsebojna razmerja, delegat združenega dela, v odboru invalidov itd. Taka dejavnost je tudi pogojevala njegovo kandidaturo za predsednika KO OZS DO in je tako nagrada za njegovo dejavnost, kot tudi priznanje TOZD.«

Glede dodatne obremenitve tov. Pfajfarja zaradi prevzema nove funkcije pa je povedal:

»To vprašanje so postavili tudi delavci v TOZD. Prav gotovo je ob pomembnosti in vlogi, ki jo sindikat ima, iluzorno pričakovati, da bo njegovo delo v obratu prav takšno kot do sedaj. Velike obremenitve, predvsem pa pomanjkanje časa, bodo zahtevale predvsem večje napore od tov. Pfajfarja samega, od sodelavcev pa nekaj strpnosti in več sodelovanja. Prepričan pa sem, da bo po začetnih težavah tov. Pfajfar tudi to novo nalogo uspešno opravil in opravičil zaupanje delavcev, ki so ga predlagali iz svoje sredine.«

Sklepi samoupravnih organov

V tej številki objavljamo sklepe samoupravnih organov, sprejete v obdobju od 10. 4. 1980 do 10. 5. 1980.

ZBORI DELAVCEV

V tem obdobju so se delavci sestali na dveh zborih delavcev. Na zborih, ki so se vršili od 25. 4. do 29. 4. 1980, so se delavci odločali o smernicah in elementih za srednjeročni plan za obdobje 1981—1985. Smernice in elemente so delavci sprejeli. Pri obravnavi elementov za sklepanje samoupravnih sporazumov SIS občine Radovljica pa so delavci dali pripombe, ki smo jih posredovali Skupščini občine, oddelku za gospodarstvo in finance kot ponudniku elementov za sklepanje sporazumov. Pripombe temeljijo predvsem na tem, da predlagane stopnje predstavljajo preveliko obremenitev gospodarstva, da naj skupna poraba narašča 10 % počasneje kot družbeni proizvod, naj ostanejo prispevne stopnje na istem nivoju kot leta 1980. Take ugotovitve so bile ugotovljene za ponudbo elementov za samoupravne skupnosti družbeni dejavnosti. Sicer menijo, da so elementi in prispevne stopnje za SIS materialne proizvodnje realno pripravljene.

Na teh zborih so se delavci odločali tudi o povišanju premije za kolektivno nezgodno zavarovanje od 20.— na 30.— dinarjev. V vseh TOZD in DSSS razen v TOZD orodjarna je bilo povišanje sprejeto. Za TOZD orodjarna velja premija za kolektivno nezgodno zavarovanje 20.— din.

Delavci so na teh zborih potrjevali periodične obračune za I. trimesečje. Vsi tozdi razen TOZD kovačnica in sidrne verige so bili pozitivni.

Na zborih delavcev, ki so bili 5. 5. 1980 ob 13.30 in 14. uri so se delavci poklonili spominu na tov. TITA z enominutnim molkom. Sekretarji ZK so delavcem orisali življenjsko pot tov. Tita ter obvestili delavce, da se knjige žalosti nahajajo v avli SOB Radovljica in v Družbenem centru v Lescah.

RAZŠIRJENE SEJE

5. 5. 1980 ob 10. uri je bila žalna seja delavskega sveta in družbenopolitičnih organizacij delovne organizacije ob smrti tov. Tita. Sprejet je bil sklep, da se namesto venca podari 20.000.— din iz sklada skupnih rezerv v Titov sklad za štipendiranje delavcev in otrok delavcev SR Slovenije.

Na razširjenih sejah delavskih svetov in družbenopolitičnih organizacij 6. in 7. 5. 1980 so delavci obravnavali osnutek sklepa o usklajevanju odnosov o razporejanju dohodka in sredstev za osebne dohodke z zvezno in republiško resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana v letu 1980 in oblikovali stališča za delavski svet delovne organizacije.

DELAVSKI SVET DELOVNE ORGANIZACIJE

je zasedal 23. 4. 1980.

Po pregledu izvršenih sklepov je sprejel naslednje sklepe:

— DS DO potrjuje stabilizacijske ukrepe, ki se nanašajo na vso DO.

— Predlogi TOZD kovačnice glede premakljivega delovnega časa, za katerega naj se uvede enoletna poizkusna doba.

— Telefonske naročnine vodilnim delavcem (gl. direktorju in vodju komercialnega sektorja) naj se plačujejo v višini 50 %.

— Službena potovanja v tujino naj potrjujejo DS TOZD.

Navedene predloge se posreduje v 15-dnevno javno obravnavo.

— DS DO ugotavlja, da je bil Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke sprejet.

— DS DO je potrdil naslednjo delitev regresa:

od 1.— 6. grupe	2.730 din
od 7.—10. grupe	2.375 din
od 11.—14. grupe	2.020 din
od 15.—31. grupe	1.780 din

Delitev nagrad ob delovnih jubilejih:

za 10 let	4.130 din
za 20 let	6.190 din
za 30 let	8.260 din

Nagrade ob upokojitvi:

do 15 let delovne dobe	13.770 din
od 15 do 30 let	17.210 din
nad 30 let	20.650 din

— Delavski svet je potrdil poročilo o delu poslovnega odbora in njegovih sklepov za pretekli mesec.

DELAVSKI SVETI TOZD IN DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Delavski sveti TOZD in delovne skupnosti skupnih služb so bili od 21. 4.—23. 4. 1980, kjer so obravnavali dnevni red za delavski svet delovne organizacije. Poleg stališča delegacij za delavski svet delovne organizacije so sprejeli še naslednje:

— Potrdili so predlog razdelitve obstoječih stanovanj glede na lastnost delavca po TOZD in DSSS.

— Potrdili so sklep glede oročanja sredstev za dolgoročna stanovanjska posojila pri LB Radovljica. Sklep ni bil sprejet v TOZD orodjarna.

— Določili so razmerja za novogradnje in adaptacije pri razdelitvi denarja za dolgoročna stanovanjska posojila.

— DS TOZD pooblaščajo komercialni sektor, da prometnim OZD, s katerim nimamo sklenjen Samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovanju, sodelovanju in združevanju dela in sredstev ter ustvarjanju skupnega prihodka, zniža rabatno stopnjo za sorazmeren del zvišanja cen naših izdelkov. S prometnimi OZD, s katerimi imamo sklenjen omenjeni sporazum, naj pristopi k dopolnitvi sporazuma, v katerem naj se prav tako odstotno delež prometnih organizacij niža sorazmerno zvišanju cen naših izdelkov.

Delavski svet TOZD vijakarna pristopa k Samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za razširitev prodajnih zmogljivosti DO Murka Lesce in delež vlaganja 2,000.000 din. Sredstva bodo vložena v III. fazo izvajanja gradbenih del.

Delavski svet TOZD TIO potrjuje spremembo plana zalog gotovih izdelkov, in sicer da znašajo zaloge povprečno bruto 8,000.000 din in neto 4,500.000 din, z veljavnostjo sklepa od 15. 1980 dalje.

Delavski svet skupnih služb je sprejel dopolnitev 163/a člena — urejanje tovarniškega prostora in zelenic

ODBOR ZA KADROVSKE ZADEVE IN SKUPNO PORABO

Odbor za kadrovske zadeve in skupno porabo je na svojih sejah v mesecu aprilu sprejel sklep o dodelitvi dolgoročnih stanovanjskih posojil in jih posredoval v 15-dnevno javno obravnavo.

Prav tako je objavil prosta mesta za opravljanje počitniške prakse dijakov in študentov za mesece junij, julij in avgust.

Vsem stanovalcem v stanovanjih, last naše delovne organizacije, ki plačujejo stanarino v naši delovni organizaciji, je bila stanarina povišana v skladu s povišanji v občini Radovljica.

Odbor je potrdil predloge sklepov — zneske štipendij, ki jih naši delovni organizaciji dolgujejo štipendisti, ki so enostransko prekinili pogodbo o štipendiji in o njihovem vračanju.

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole delovne organizacije je zasedal 22. 4. 1980. Odbor je obravnaval problematiko v zvezi s prodajo žice, ki je zaradi nepravilne poslovne odločitve povzročila naši DO škodo. Zadevo je odbor odstopil delavskemu svetu delovne organizacije, ki naj primer proučí in zavzame konkretna stališča.

Obravnaval je še druga vprašanja: telefonske naročnine vodilnim delavcem, kontrole uresničevanja stabilizacijskih ukrepov, obveščanje delavcev, pogodbeno delo upokojencev ter neopravičene izostanke s sej.

Letne konference ZRVS

Redna letna konferenca ZRVS občine Radovljica je bila v marcu, krajevnih organizacij pa v aprilu 1980.

Zveza rezervnih vojaških starešin občine je svojo dejavnost in prizadevanja usmerila v krepitev položaja in vloge krajevnih in osnovnih organizacij ter aktivov rezervnih vojaških starešin v osnovnih šolah in organizacijah združenega dela. V okviru te usmeritve je bila zlasti pomembna krepitev idejnopolitičnih osnov splošne ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

Ob prizadevanju za še bolj kakovostno splošno vojaško usposabljanje in idejnopolitično izobraževanje rezervnih vojaških starešin smo veliko pozornost posvetili raznim oblikam delovanja na področju družbene dejavnosti, ljudske obrambe in družbene samozaščite, organizacijskih in kadrovskih zadev in na področju informativno-propagandne dejavnosti.

V preteklem letu smo dosegli spodbudne rezultate na vseh področjih delovanja naše organizacije. Med najpomembnejše naloge sodi skrb za idejnopolitično in splošno vojaško usposabljanje. Udeležba na predavanjih, taktično-orientacijskih pohodih, izpitih in drugih akcijah je bila boljša kot preteklo obdobje. Z akcijo pridobivanja novih naročnikov revije Naša obramba smo v zadnjih treh mesecih pridobili 73 novih naročnikov med člani ZRVS. Ugotovljeno je bilo nekaj pomanjkljivosti, ki jih je konferenca kritično ocenila.

Občinska konferenca je sprejela naslednje sklepe:

1. Občinska konferenca ZSMS Radovljica organizira skupni sestanek predstavnikov občinskih konferenc ZSMS, ZB NOV in ZRVS, da se na njem uskladi program sodelovanja v skupnih akcijah za vse leto.

2. Na konferencah osnovnih in krajevnih organizacij je potrebno:

— Obravnavati poročila predsednika, predsednikov komisij in oceniti delo organizacije.

— Obravnavati program občinske konference ZRVS za leto 1980, ki ga je sprejela letna konferenca in ga dopolniti z nalogami krajevnega značaja.

— Obravnavati člane, ki ne prihajajo na strokovno vzgojo; od njih moramo zahtevati, da povedo, zakaj so neaktivni, ta stališča obravnavati in sprejeti v zvezi s tem ustrezne sklepe.

— Obravnavati krajevne stabilizacijske programe s tem, da se osnovne in krajevne organizacije v celoti vključijo v napore za njihovo izvedbo, KS pa nuditi vso pomoč, da se v teku leta realizirajo.

Člani ZRVS bodo morali v letu 1980 še posebej pridno proučevati strokovno gradivo, objavljeno v reviji Naša obramba, zato je potrebno na letnih konferencah ugotoviti, ali so vsi člani naročeni na to revijo in zahtevati od tistih, ki revije ne prejemajo v družini, da to store takoj.

— Z odlokom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri KS je treba izdelati program, kako čimprej zaključiti akcijo »Revija Naša obramba v vsako slovensko družino« in po tem programu tudi delati.

— Izdelati oceno o rezultatih sodelovanja med odbori za LO DS pri KS in KO ZRVS, predvsem na področju izdelave vojnih načrtov, kakšna pomoč jim je bila nudena in kaj je potrebno še storiti.

3. Predsedstvo OK ZRVS bo v krajevnih organizacijah Bled in Lesce ter v eni od enot TO skušalo ugotoviti razpoloženje članov do dela in usposabljanja v naših organizacijah. Analiza bo posredovana vsem KO ZRVS.

4. Več pozornosti je treba posvetiti delu aktivov ZRVS na osnovnih šolah in OZD.

Krajevne in osnovne organizacije so pregledale delo v preteklem obdobju in kritično ocenile predvsem nedejavnost posameznikov in slabo udeležbo na konferencah.

Sprejele so letne programe dela, ki so še bolj zahtevni od preteklih.

Blaževič

Sovlaganje v nakupovalni center Murke Lesce

Naša sosednja organizacija, Murka Lesce, že dalj časa pripravlja veliko investicijo. Pri tem gre za izgradnjo nakupovalnega centra in centralnega skladišča. Predvidena lokacija je nasproti restavracije Teksas v Lescah.

Veriga se je že leta 1977 odločila, da bo pristopila k trajnemu poslovnemu sodelovanju z DO Murka Lesce in je na osnovi razprav na zborih delavcev v letu 1978 podpisala sporazum o sodelovanju. Že v tistem času nas je seznanila o predvidenih investicijah v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Pri tem sodelovanju ne gre le za sovlaganje v investicijo, pač pa tudi za razvoj dohodkovnih odnosov na osnovi skupnega prihodka in skupnega dohodka, to je za tesnejšo povezavo med proizvodnimi organizacijami in trgovino.

V tem času priprave na investicijo pospešeno tečejo. Pripravljajo zazidalni načrt za to področje, v izdelavi je investicijski program in vsa potrebna ekonomsko investicijska dokumentacija. Naj naštejemo še nekaj osnovnih podatkov o nakupovalnem centru. Rečemo mu včasih kar na kratko SHOPING. Zgradili naj bi 17.000 kvad. metrov prodajnih prostorov in 5.000 kvad. metrov skladišč. Poleg teh bodo našli svoje mesto še restavracija, banka, turistična agencija, mehanični servis, varstvo otrok, frizer, cvetličarna, kemična čistilnica, popravilo čevljev, izdelava ključev ter še vrsta drugih dejavnosti, odvisno seveda od potreb kupcev. Vsekakor predstavlja tak center za nas novost, saj poznamo tak način nakupovanja le v zahodnih državah.

K podpisu sporazuma so pristopile številne proizvajalne organizacije, ki sodelujejo z Murko Lesce. Te naj bi po programu zagotovile 65 % potrebnih sredstev. Za DO Veriga Lesce je k sporazumu pristopila TOZD vijakarna, ki je na svojem DS konec aprila sprejela sklep o sovlaganju v tretjo fazo gradbenih del.

Ker investicija predstavlja osrednjo naložbo s področja trgovine na Gorenjskem, je seveda potrebno dogovarjanje vseh občin na Gorenjskem. Proces dogovarjanja še ni zaključen, saj gre za pomembno odločitev, ki pa ni lahka.

M. K.

Razmišljanja o OD po novem

Večina delavcev v naši delovni organizaciji je dolgo živela, ali pa tudi še živi v prepričanju, da je višina njihovega osebnega dohodka odvisna od nekoga, ki ureja sistem delitve ali pa kvečjemu še od direktorja in tistih vodij, ki se po njihovem prepričanju več ali manj neupravičeno vtikajo v »plače«. Mnogi so izvajali naravnost nevzdržne, da ne rečem tudi nemoralne, pritiske za spremembe ocenitev zahtevnosti delovnih mest, pa tudi sedaj delovnih nalog, ne da bi vsaj približno vedeli, kaj se ocenjuje pri zahtevnosti dela. Niti približno se niso zavedali, da s takimi zahtevami, če se jim posrečijo, osebno pridobijo en del osebnega dohodka dobesedno iz žepa svojih sodelavcev.

Prav tako so vsi premalo poznali zunanje vplive, ki uravnavajo oziroma vplivajo na to, komu je potrebno popraviti ocenitev, pa spet ne komu dobesedno kot posamezniku, pač pa katerim poklicnim skupinam. Ti zunanji vplivi so predvsem odraz razvitosti posamezne družbe, kar ima za posledico različen interes posameznikov za določene poklice in vpliva na ponudbo in povpraševanje pri določenih profilih kadrov. Za primer, kako ogromen vpliv imajo ti dejavniki na oceno zahtevnosti, naj navedem primer, da v Indiji blagajničarka na šalterju zasluži sedemkrat več od zidarja, v Turčiji trikrat več, pri nas recimo, da je zaslužek približno enak, v Angliji pa je razmerje obrnjeno v korist zidarja, ki zasluži dvakrat več od blagajničarke. Ta primer nam jasno pokaže, da se ne glede na to, kakšno je mnenje posameznikov v DO, stvari dolgoročno morajo odvijati po neki logiki, ki ni odvisna od ožjih skupin ali posameznika, ki ureja določeno področje. Zato je najbolje, če takoj spoznamo, da smo na taki stopnji razvoja naše družbe, da bodo administrativna, manj zahtevna tehnična dela, ekonomsko tehnična in finančno tehnična dela v prihodnosti še nadalje izgubljala na svoji zahtevnosti na račun kvalificiranega kadra v neposredni proizvodnji in tistega kadra, ki opravlja visoko zahtevne strokovne naloge, za opravljanje katerih ni šablon in zahtevajo visoko razvit čut za ustvarjalnost. Opozoril bi pa, da bo tudi pri tem potrebno imeti pred očmi »ta pravo vago«, da ni vsak tehnološki postopek nekaj izredno zahtevnega, in da so tudi prenekatere konstrukcije dokaj enostavne zadeve, oboje ocenjeno z vidika, da se naš proizvodni program le malo spreminja. Omenjenim zakonitostim je treba podrediti politiko delitve sredstev za osebne dohodke in notranja razmerja, če hočemo, da si bomo v vseh naslednjih obdobjih zagotovili dovolj kadra vseh kvalifikacijskih struktur.

Dejstvo, ki ga nekatere skupine v delovni organizaciji nikakor nočejo priznati, se je naravnost vpijoče pokazalo pri uveljavitvi novih aktov s področja delitve. Pri vrednotenju delovnih nalog je bilo upoštevano, katere skupine so tiste, ki morajo pri delitvi napredovati, toda hkrati nismo bili v stanju zavreti apetitov tistih, ki so hoteli višje osebne dohodke uveljaviti tudi tam, kjer to ni bilo upravičeno. Lahko trdimo, da je bil končni rezultat vendarle pozitiven in da so narejeni določeni kvalitetni premiki, ki odgovarjajo trenutnim potrebam in razvitosti naše družbe. Vendar se je hkrati pokazalo, kako večje število razdeljenih točk, torej višje grupe, ne pomenijo avtomatično že tudi višjih osebnih dohodkov. Takim trditvam in zahtevam smo bili priča vrsto let. Danes pa je jasno, da kljub temu, da smo povišali osnove za povprečno 15% in si omislili še vrsto dodatkov, ni možno izplačevati višjih osebnih dohodkov, ker iza vsega tega stoji še nekaj, kar v resnici odloča o višini OD, to nekaj pa je dohodek.

Ker se že leta nazaj trudimo za večje osebne dohodke, tako da poskušamo spreminjati predvsem odnose pri razporejanju in delitvi, smo v tem momentu prišli do situacije, ko je tistega, kar bi morali deliti, premalo, saj smo pozabili, da je pomembnejše od delitve ustvarjanje.

Tako smo se znašli v situaciji, da ni možno uveljaviti niti tistih sprememb, ki jih vsi zagovarjamo in smatramo za pozitivne in je torej hočeš nočeš vendarle potrebno ta sredstva najprej ustvariti. Postavlja pa se vprašanje kako. Odgovor je enostaven, samo z boljšim delom na vseh mestih v delovni organizaciji, z boljšo organizacijo dela, kar bomo dosegli med drugim tudi s stimulativnejšim nagrajevanjem količine in kvalitete dela. Ko pa se nenadoma oklenemo te odrešilne bilke, vidimo, da na to nismo dovolj pripravljeni, to pa je v povečanju cen in spreminjanju delitvenih odnosov znotraj, eden na račun drugega. Vendar krog se je sklenil, vsak je dobil svoje in nihče ni pripravljen nikomur nič več odstopiti. Vsaka prerazdelitev bo morala imeti osnovo v večjem dohodku ter več in boljše opravljenem delu. Končno bomo spoznali, da se ne izplača več pehati za večjim deležem prazne vreče, ampak da bomo imeli korist le, če bomo svojo, ki se nam sicer zdi premajhna, napihnili z boljšim osebnim prizadevanjem.

V naslednjem obdobju torej lahko pričakujemo, da si bo vsak posameznik prizadeval, kako bi se njegov delovni učinek čim bolj realno ugotavljal, upajmo, da bo to vsak počel z enako vnemo, kot si je sedaj prizadeval za večje osnove. Če temu ne bo tako, potem nam bodo sedaj še relativno visoki osebni dohodki prav kmalu, kljub visokim ocenitvam, zlezli pod povprečje in takrat bomo za tako stanje lahko krivili le sami sebe. Opozoril bi samo še na dejstvo, da sedanja prizadevanja kljub vsemu še niso usmerjena v to pozitivno smer in da mnogi še vedno iščejo take oblike stimulacij, ki bi jim zagotavljale pri sedanji prizadevnosti boljši odstotek preseganja normativov. Močno se varajo tisti, ki mislijo, da jim bo to prineslo tudi večji osebni dohodek, saj je sistem uravnan tako, da se bo samo namišljeno visoka učinkovitost odrazila v nižji vrednosti točke.

Naj zaključim z ugotovitvijo, da bomo vse, kar smo hoteli na področju OD urediti, uredili le, če bomo zavestni, da je za realizacijo potreben večji dohodek, ki ga bomo v enem delu lahko namenili za OD tistim, za katere smo se dogovorili in tistim, ki bodo imeli boljše uspehe pri delu. Nasprotno pa bodo vsi tisti, ki bodo imeli neupravičeno visoke presege, ki bodo plod slabo postavljenih normativov in ne dela, še vedno prisvajali neopravičen delež OD iz žepa svojih sodelavcev, samo da tokrat ne na račun delavcev cele delovne organizacije, pač pa ožjih skupin svojih sodelavcev. Kako dolgo pa bo katera skupina pripravljena odstopati svoj delež drugi skupini ali posamezniku, pa je predvsem odvisno od delavcev samih. Torej v bodoče ne bo toliko pomembno, kako visok bo povprečni preseg norm v TOZD, kot bo pomembno to, da bo res le rezultat dela slehernega posameznika ali skupine, ki se bo ugotavljal z realno postavljenimi normativi dela.

Vlado Silič

Kadrovske spremembe

ZA MESEC APRIL 1980

Novosprejeti delavci:

Komercialni sektor: Prešeren Alojz
Tehnični sektor: Kemperle Franc
TOZD verigarna: Cerkovnik Zdenka
TOZD TIO: Kopač Srečko, Lapuh Klemen
TOZD sidrne verige: Dolinar Franc

Prišli iz JLA:

Komercialni sektor: Šaruga Dušan, Pejič Brane
TOZD vzdrževanje: Jutriša Milan, Osenčič Sašo, Logar Boris
TOZD TIO: Praprotnik Jože

Prekinili delovno razmerje:

Komercialni sektor: Fajfar Mirko
TOZD vijakarna: Vesel Mira
TOZD verigarna: Huč Amalija, Potočnik Marija
TOZD vzdrževanje: Vrečko Ivan, Lipuš Slavko
TOZD kovačnica: Vidic Marko

Odšli v JLA:

Tehnični sektor: Zorman Branko
TOZD vzdrževanje: Zima Viktor, Šmit Anton, Jelenc Boštjan, Legat Slavko
TOZD orodjarna: Pungerčar Alojz
TOZD verigarna: Dolinar Milan

Poročili so se:

Ažman Breda iz TOZD verigarna
Bešter Janez iz TOZD vijakarna
Duh Mojca iz vodstva DO
Kajdiž Darja iz komercialnega sektorja

Rodili so se:

Ivanu Vrečku iz TOZD vzdrževanje, hči Saša
Jožetu Kunšiču iz TOZD sidrne verige, sin Jože.

Kadrovski oddelek

NESREČE V APRILU 1980

V aprilu so se pri delu ponesrečili štirje delavci:
Hiti Igor, sidrne verige
Šaruga Martin, vzdrževanje
Vrhunc Jože, komercialni sektor
Jokič Mile, verigarna

Ambulanta prve pomoči je posredovala 494-krat, in sicer:

Urezi in ubodi, 29-krat	Želodčne bolečine, 23-krat
Opekline, 9-krat	Prehladi, bolečinen grla, 16-kra
Udarnine, stiskanine, 11-krat	Previjanje poškodb, 74-krat
Odrgnine, 19-krat	Merjenje krvnega pritiska,
Glavoboli, zoboboli, 142-krat	88-krat
Tujki v očeh, 22-krat	Ostale intervencije, 61-krat

V aprilu nismo zabeležili začetih požarov.

Iz SVD

Kako je z merili za nagrajevanje

V organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih sodi merjenje dela in delovnega prispevka delavca, ustvarjenega dohodka in potem odmerjanje višine osebnega dohodka med najtežje računske operacije. Kolikor ni objektivnih meril in tudi več načinov tehtanj za ocenjevanje vloženega delavčevega prispevka, če se v organizacijah združenega dela ne zavedajo, da morajo ta merila biti v skladu z zakonom o združenem delu in naravnanostjo samoupravnih socialističnih odnosov, lahko pride do konfliktov. Pri tem se delavci ne počutijo kot gospodarji v procesu razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Iz prakse je znano, da vsa le prenesena merila lahko delujejo zaviralno v prizadevanjih za pošteno delitev sredstev za osebne dohodke in za kvalitetno gospodarjenje. Takšna ali drugačna merila smo priredili na naše razmere, torej v organizacijah združenega dela. Res je, da nam je to uspelo v glavnem za delo in opravila v neposredni proizvodnji, kjer smo že imeli dokaj natančna merila. Ta so temeljila na analitičnih ocenah delovnih mest. Prav gotovo pa se pojavljajo problemi pri nagrajevanju organizacijskega in kreativnega dela. Prav tu vlada dosti nejasnega in bomo stežka našli takšno rešitev, ki bi temeljila na oceni delitve po rezultatih dela. Čedalje bolj se tudi postavlja vprašanje, kakšna merila »izumiti« za nagrajevanje administrativnih kadrov v organizacijah združenega dela in v delovni skupnosti skupnih služb. Stališče o delitvi po delu dokaj natančno opredeljujemo, predvsem nam je jasno, kaj so proizvodni, kaj so kreativni in kaj so administrativni delavci. V tem razmišljanju bi se dotaknili le na odnos v dohodku med administrativnimi delavci in delavci v proizvodnji. Brez teoretiziranja in tudi brez analiz lahko trdimo, da nam je nagrajevanje administrativnih delavcev ušlo iz rok. Preprosto povedano, sorazmerno visoki osebni dohodki v administraciji, tako v združenem delu kot v delovni skupnosti skupnih služb v primerjavi z delavci v proizvodnji in tudi učinki, so povzročili nekontrolirano »množenje« administracije. Le poredkoma se dogaja, da ne vedo, ali je administrativno delo resnično potrebno. Tudi ne manjka primerov, ko neutemeljeno vztrajamo in branimo sistemizacijo delovnih mest v administraciji.

Največ negodovanj in tudi vroče krvi pa ustvarja v organizacijah združenega dela dejstvo, najbolj krivično v socialistični družbi: da so administrativni delavci često bolje nagrajeni od delavcev v proizvodnji, celo bolje od tistih, ki imajo ustrezne kvalifikacije. Res je tudi, da se je na področju nagrajevanja že nekoliko premaknilo v pozitivno smer, vendar je sedanji stabilizacijski trenutek prav gotovo eden izmed najbolj ugodnih, da ob zavzetem delu strokovnih in družbenopolitičnih dejavnikov tudi disproporcu med osebnimi dohodki delavcev in administrativcem namenimo več skrbi. Če to ne bomo storili, se bodo pojavili zapleti v temeljnih organizacijah, pa tudi drugod. Res je, da je v iskanju rešitev treba biti previden, kajti upoštevati je treba vse ekonomske, socialne in družbenopolitične disproporce med proizvodnimi in administrativnimi deli. Predvsem se bo treba dogovoriti, da naj tisti, ki so bili doslej višje nagrajevani, kot to ustreza njihovim rezultatom dela, nekaj časa v osebnih dohodkih stagnirajo, naj počakajo toliko časa, da bo njihova ocena, v celoti vseh prizadevanj za smotrno in pošteno delitvijo sredstev za osebne dohodke dobila prava mesta. Drugi, ki pa s svojim delom to zaslužijo, pa naj v osebnih dohodkih napredujejo, če jim tako kažejo rezultati na osnovi meril. Prav gotovo je to najmanj boleč pristop za sorazmerno hitro odpravljanje sedanjih nesorazmerij. Vendar bi morala biti enotna akcija ne le v združenem delu, pač pa tudi v občini ali celo regiji, kajti le usklajeno delo vseh dejavnikov bi na tem področju jamčilo red.

F. Hanžič

	MAJHNA ODEGNINA	AVTOR ROMANA SLAVOLOK ZMAGE	LETOPIS	PRIIMEK IN IME PREDSED. DSSS	VISOKI GORSKI VRHOVI	FRANC. GIBANJE VALŽIRU	SOGLASNIK	REKA V SEV. AMERIKI	IRENA KOHONT	PRIIMEK IN IME PREDSED. DS DO	SOGLASNIK	AVTO MOTO TRŽIČ	NEMŠKI ARHITEKT	ŠVEDSKI POLITIK	PRIIMEK IN IME PREDSED. DSTOZD TIO
PRIIMEK IN IME PREDSED DS TOZD ORODJAR.															
SORTA JABOLK / AFRIŠKO DREVO							SLOV. KOREOGR. / OZIR. ZAIMEK				PRESEŽNA VREDNOST / GLAVNI ŠTEVNIK				
↳									KRILATA ŽUŽELKA / FARROW						
DRUŽABNA SOBA						PLANINA V BOŠNI / SOGLASNIK						PREDPONA ŠKOTSKIH IMEN / PEČ			
PRIIMEK PRESED DS TOZD SIDR. VERIG							FRANC. DEPARTMA / NAŠ SMUČ. SKAKALEC				ZABOJ ZA ČEBELE				
NAŠA IN TUJA ČRKA			SAHOGLASNIK / TALISOVA PIZAČA			NOSILNA GRED / REGNIČNOST					ST. JAPON. TELOVADEC / MESTO V ARGENTINI				
	NAŠI IN SRBOHRV. ČRKA / PTIČ SEV. MORIJ				GRŠKA MATI BOGOV				IVAN MINATTI / MALAJSKO OBLAČILO			NE ZA BREZ A / ŠAHOVSKA FIGURA			
ŽIVEC					PRIPOVED PESNITEV			PLESNI KORAK / RUDNIK V ISTRI					KARTAŠKI IZRAZ / SOGLASNIK		
SOGLASNIK		ALPINIST. ODSEK / AM. FILM. IGRALEC			PRIIMEK PREDSED. DS TOZD KOVAČNICA / ZAVABLAV									MOŠKO IME	GRŠKA NOV
OKRAJ, ZA VSE V REDU			PRIIMEK IN IME PREDSED DS VZDRŽE. / CE TUNG										NIKALNICA / FIZIKALNA ENOTA ZA DELO		
MESTO V ITALIJI							ŠOLSKI ODBOR / OKRAJ. ZA JUNIOR			FILMSKA IGRALKA TATUM / ERBIJ					
PRIIMEK IN IME PREDSED. DS TOZD VITAKAR.												KRATICA AM. RADIJ. DRUŽBE / DUŠIK			
ČE				GERMAN. OREL				MESTO V ŠVICI							

Za nagradno križanko, ki je bila objavljena v prejšnji številki, smo dobili le 48 rešitev. Izžrebani so bili naslednji reševalci: prva nagrada 170 din Franc Pušanec, druga 110 din Ivanka Korošec in Rozka Onič, tretja 80 din Tončka Konda in Ivan Habjanič.

Rešitev današnje križanke nam pošljite do 3. junija 1980.

Iz plezalnega dnevnika

1. 5. do 4. 5. 1966 (Bohinj—Komarča—Triglavska jezera—Hribarice—Planika—Kredarica—Triglav—Krma)

Za praznike je alpinistični odsek Lj. Matica organiziral turni smuk predvsem za pripravnike alpinističnega odseka.

Z Janezom Strehovcem sva se popoldne odpeljala z vlakom na Jesenice. Ker sva imela še veliko časa do naslednjega vlaka, sva opremo spravila na postaji in se sprehajala po mestu. Zavila sva tudi na drsališče pod Mežakljo, kjer so se še pred kratkim odvijale borbe za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, sedaj pa je povsem samevalo. Zleknila sva se na tribuno in se prepustila sončnim žarkom. Ko je prišel čas, sva se odpravila nazaj na postajo in goričan naju je potegnil do Bohinjske Bistrice. Na postaji je iz vlaka izstopil tudi Šrauf. Z avtobusom smo se odpeljali še do Zlatoroga, naprej pa peš. V koči pri Savici, kjer je bil zbor vseh udeležencev, smo se malo okrepčali, nato pa se je začelo težaško delo.

Odrinili smo okoli osme ure zvečer. Spotikali smo se po strmi poti na Komarčo, posebne preglavice pa so mi delale smuči, ki so se mi zažirale v ramena. Na srečo na strmini ni bilo snega, toda ko smo prišli na rob, ga je bilo takoj dober meter. Posvetil je mesec in hoja je postala lažja, toda poti ni in ni hotelo biti konec.

Končno smo le zagledali kočo pri Triglavskih jezerih in razpoloženje se je dvignilo. Ob enih ponoči smo prišli v kočo, ki je bila skoraj povsem zasedena s smučarji. Na srečo smo le našli nekaj praznih postelj in se ulegli. Zaspal sem kot ubit.

Zjutraj nas je prebudilo sonce. Kmalu se odpravimo s smučmi na ramah navzgor po dolini. Pod Hribaricami smo se utaborili.

Sonce je močno pripekalo, ko smo se pripravljali na vzpon na Lepo špičje. Najprej smo se vzpenjali po pobočju na greben. Po grebenu smo nadaljevali pot proti vrhu. Pod nami je na eno stran zijal prepad v Trento, na drugo v dolino Triglavskih jezer. Greben je bil ponekod prekinjen s skalnimi pragovi, proti vrhu pa je postal precej strm. Sneg je bil zmehčan od vročega sonca.

Na vrhu se nismo dolgo zadrževali. Sestop je bil nekoliko težji, predvsem pa bolj nevaren.

V našem taboru pod Hribaricami smo se pošteno odpočili. Popoldne smo se začeli pripravljati za nadaljevanje ture, kajti naš današnji cilj je bil na drugi strani Hribaric. Na smuči smo si pripeli »pse« in se pričeli vzpenjati. Tedaj me je pričela spremljati smola. »Psi« so mi nagajali, ker je bilo strganih nekaj jermenov za pritrditev. Ni mi kazalo drugega, kot da sem snel smuči in jih dal na ramo. Čez nekaj časa sem se spomnil, da sem pozabil očala. Odložil sem nahrbtnik v sneg, smučke na noge in hočeš nočeš je sledila prijetna smuka nazaj v naše taborišče pod Hribaricami.

Očala sem takoj našel, toda sedaj je bilo treba spet nazaj. Nekaj časa je šlo še s smučmi, potem pa sem jih moral dati na ramo. Ostali so medtem prišli že na vrh Hribaric.

Pričel sem se počasi vzpenjati po njihovih stopinjah, medtem ko je sonce pričelo žareti v večerni zarji.

Na drugi strani, kjer se spustiš proti Velemu polju, me je počakal Šrauf in skupaj sva se spustila po pobočju. Tam, kjer se je svet zravnal, smo se ustavili in poiskali primeren zamet. To je bil naš današnji cilj, vendar se je delo šele začenjalo. V razmaku nekaj metrov smo začeli kopati v zamet dva rova. Sneg iz rovov smo zlagali med njiju. Najprej smo kaka dva metra kopali samo navznoter, nakar smo pričeli kopati drug proti drugemu. Kopali smo kot rudarji, ker ni bilo za vse prostora, smo se menjavali. Bivak je bil širok za dolžino smuči. Po dolžini smo na eni strani skopali meter širok in pol metra globok jarek za opremo. Nato smo položili smuči in zlezli v spalne vreče. To je bilo okrog enih ponoči.

Drugo jutro nas je spet prebudilo sonce. V bivaku je bilo sedaj hladneje kot zunaj. Spravili smo se ven. Razpeli smo vrvi in pričeli sušiti našo opremo na soncu. Turni smučarji so kar naprej prihajali v eno ali drugo smer in nas radovedno opazovali. Kuhalniki so prijetno brneli, ko smo si kuhali kosilo. Popoldne smo odšli naprej proti Planiki. Ves čas smo hodili s smučmi. Zvečer smo prispeli na Kredarico. Naslednje jutro nas je spet prebudilo sonce. Na vrsti je bil naš najvišji cilj — Triglav. Najprej smo prečili ledenik pod steno, sledilo je nekaj lepih raztežajev kombiniranega plezanja in bili smo na grebenu med Malim in Velikim Triglavom. Po grebenu smo nadaljevali vzpon na vrh. Na vrhu je od Aljaževega stolpa gledala iz snega samo peterokraka zvezda, ki je ponosno žarela v soncu z nami vred. Spust je bil tudi tu težji od vzpona, ker smo se vračali po isti smeri. Na Kredarico smo prišli žejni, kot bi se vrnili iz puščave. Mrzla limonada se nam je zelo prilegla.

Sedaj je bil na vrsti še najlepši del pohoda — smuk v Krmo. Ves čas smo uživali v prekrasni smuki, sem ter tja je bil za boljše razpoloženje vmes še kašen padec in tako je šlo naprej vse do doline, vse do tja, kjer je bila še kakšna krpa snega.

Zvone Andrejčič

ČLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO SPREJEMAMO DO 10. JUNIJA 1980.

Program kina Radovljica

OD 5. 6. DO 2. 7. 1980

PREPOVEDANE SANJE
ameriški barvni film
5., 8. in 10. 6. ob 20. uri
MLADI IN SVOBODNI
ameriški barvni western film
7. in 11. 6. ob 20. uri, 8. 6. ob 18. uri
JOVANA LUKIN
jugoslovanski barvni film
7. 6. ob 18. uri, 9. 6. ob 20. uri
NEVAREN PREHOD
angleški barvni film
12., 16. in 18. 6. ob 20. uri
ZBOGOM EMANUELA
francoski barvni film
14. 6. ob 18. uri, 15. in 17. 6. ob 20. uri
V LOVU ZA STEGNEROM
angleški barvni film
14. 6. ob 20. uri, 15. 6. ob 18. uri
POTOVANJE Z ANITO
italijanski film
19. in 23. 6. ob 20. uri
Film še ni določen
21. 6. ob 18. uri, 25. 6. ob 20. uri
ZADNJI KARATE UDAREC
hongkonški barvni film
21. 6. ob 20. uri, 22. 6. ob 18. uri
KDĀJ, ČE NE SEDAJ
jugoslovanski barvni film
22. in 24. 6. ob 20. uri
V PODZEMLJU SEKSA
ameriški barvni film
26., 29. 6. in 1. 7. ob 20. uri
ŽILI — OKOVANA MLADOST
francoski barvni film
28. 6. ob 18. uri, 30. 6. ob 20. uri
DOMENIKA, DUH, KI UBIJA
ameriški barvni film
28. 6. in 2. 7. ob 20. uri, 29. 6. ob 18. uri

Sestop z Lepega špičja

Prvenstvo DO v skokih

16. 3. 1980 smo imeli v Planici na 25-metrski skakalnici sinna. Skoki so bili dobri in sigurni pri posameznikih pa za naše dikalno tekmovanje v skokih. Zanimanje je bilo zelo veliko; vendar končna udeležba zaradi slabega vremena ni bila tako množičrazmere zelo dobri. Tudi dolžine niso zaostajale. Predvidena je bila zopet tekma z Elanom, vendar zaradi zaključka svetovnega pokala v Salbachu, ekipe iz Begunj ni bilo. Domenili pa smo se za naslednjo sezono za bolj zgoden termin, ki bo ustrezal tudi sosedom.

REZULTATI: skupno

1. Bizjak Marjan (skup. sl.) 215,5 tč. (20,5, 21 m)
2. Pogačar Darko (vzdržev.) 210,9 tč. (20,5, 20,5 m)
3. Kajdiž Zdravko (vzdržev.) 204,4 tč. (20,5, 20,5 m)
4. Majstorovič Stane (skup. sl.) 196,1 tč. (18,5, 18 m)
5. Legat Franc (skup. sl.) 195,7 tč. (18, 17,5 m)
6. Legat Matjaž (vzdržev.) 195,5 tč. (20, 20 m)
7. Mulej Rato (vzdržev.) 193,3 tč. (17,5, 19,5 m)
8. Oman Marjan (orodjar.) 182,9 tč. (20, 21 m)
9. Burja Brane (vzdržev.) 173,6 tč. (14, 17,5 m)
10. Kaltenekar Slavko (Iskra) 170,4 tč. (17, 14 m)

Oman je skakil s terenskimi smučmi, vsi ostali pa s skakalnimi, ki so jih dobili pri tovariših ali pri TVD Partizan Žirovnica v sekciji za skoke.

Ker smo bili ločeni v dve starostni kategoriji, so bili končni rezultati naslednji:

do 40 let:
1. Bizjak Marjan
2. Pogačar D.
3. Kajdiž Z.
4. Legat M.
5. Mulej R.
6. Oman M.
7. Burja B.

nad 40 let:
1. Majstorovič Stane
2. Legat F.

neocenjena:
Prešeren L.
Knafelj M.

Franc Legat

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Arh Zdenka, Vidic Božena, Vovk Franci in Torkar Mitja. Odgovorni urednik Torkar Mitja.

Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informiranje SRS prosto plačila prometnega davka — Tiska Tiskarna Ljubljana.